

підсумками 2020 року згенеровані збитки призвели до зменшення іноземного капіталу на \$1,3 млрд.

Збільшення дивідендів впливає на зменшення реінвестованого доходу прибуткових підприємств і в такий спосіб впливає на зменшення потенційного додаткового приросту іноземного капіталу в країні.

Всього за 2020 рік сплачено дивідендів та відсотків за прямими інвестиціями обсягом \$4,1 млрд, що становить 8,4% обсягу іноземного капіталу в Україні (в 2019 році було \$3,4 млрд, або 6,6%, відповідно).

Частина дивідендів припадає на банки з іноземним капіталом. У 2020 році вони отримали 5,0 млрд грн процентного доходу за депозитними сертифікатами та 3,8 млрд грн за ОВДП (разом близько \$330 млн). «Частину цього доходу було виведено з України через дивіденди». Особлива увага при цьому повинна приділяється обліку фінансових інвестицій [3].

Отже, за допомогою відображення в обліку достовірної оцінки, інвентаризації та контролю інвестицій, сформується корисна, правдива й доречна інформація для менеджменту підприємства у прийнятті рішень щодо інвестицій.

Література

1. Даньків Й.Я. Обліково-аналітичне забезпечення управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. Науковий вісник Ужгородського університету. №2(56). 2020. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/226263>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0284-00>.

3. Уперше за п'ять років в Україні зменшились іноземні інвестиції. FinPost. URL: <https://finpost.com.ua/news/21027>

УДК 657

Лукинів З. В.,

аспірантка кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ В ПЕРІОД СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Підприємство – це система, ефективність якої значною мірою залежить від розвитку та стабільності середовища, в якому вона функціонує. Варто зауважити, що навіть незначні коливання соціального середовища країни можуть як позитивно, так і негативно вплинути на економічну ситуацію та відносини з іншими країнами.

Для вітчизняних підприємств, зокрема агропромислового комплексу, пріоритетом є налагодження відносин та постійного зв'язку з населенням, тобто соціальним середовищем країни. Проведення різного роду соціальних заходів

та кампаній, спрямованих на розвиток інфраструктури, підтримку громад, стабільність виплат та легкість співпраці компанії з людьми, - основні умови формування сприятливого середовища.

Соціальні, політичні і військові конфлікти, екологічні катастрофи мають негативний вплив на розвиток та економіку будь якої країни. Наявність одночасно декількох факторів дисбалансу взагалі зупиняє розвиток економіки та сіє паніку серед населення [1].

Одним із стабілізуючих факторів української економіки виступають аграрні підприємства, діяльність яких ґрунтується на оренді землі, іншого майна. Основна частина земельного банку таких підприємств – це земельні ділянки (паї), частки, взяті в оренду чи суборенду у населення та фізичних осіб-підприємців. Ще одним гарантом ефективності діяльності такого підприємства є вливання іноземних інвестицій. З початком військового конфлікту на сході нашої країни інвестиції в українські підприємства різко скоротилася. Пристосування господарюючих суб'єктів до нових українських реалій мало негативний вплив на соціальне середовище, а саме на зменшення кількості малих підприємств, скорочення робочих місць, загострення конкуренції міжнародних компанії на українському ринку.

Основним чинником, що ускладнював роботу орендних підприємств з іноземними інвестиціями, при цьому були розбіжності в облікових підходах національного та міжнародного законодавства. Саме тому більшість підприємств розпочала реорганізацію та трансформацію облікової системи. Формування єдиного, зрозумілого підходу до організації та ведення обліку оренди для всіх його учасників одне із пріоритетних завдань.

Процес реформування будь якої системи, в тому числі облікової системи, досить довготривалий та багатоетапний. Одним із головних чинників, який ще більше ускладнює цей процес – це нові умови діяльності підприємств, спричиненні пандемією. Введення карантину майже у кожній країні негативно вплинуло на світову економіку, зупинивши роботу підприємств і організації усіх секторів економіки. Як наслідок, зниження рівня доходу, збільшення витрат привело до ліквідації великої кількості господарюючих суб'єктів малого та середнього бізнесу. Найбільше впливу зазнавали фірми у сфері обслуговування, а саме готельно-ресторанний, туристичний бізнес, частково торгівля.

Тимчасове припинення роботи не звільняє суб'єкт від виконання ним його зобов'язань перед працівниками, орендодавцями та державою. Запровадження державних програм на підтримку бізнесу лише частково полегшує тиск. Більшість підприємств сфери обслуговування використовують у своїй діяльності орендоване майно. Вагому частку витрат складали орендні та комунальні платежі. А тому бізнес, що використовує приміщення, залучені на умовах оренди, опинився у досить непростій ситуації. З одного боку, орендарі не можуть отримувати прибуток від використання таких приміщень і бажають уникнути сплати оренди, а з іншого боку, орендодавці зацікавлені в отриманні належних їх сум.

Введення карантину не тягне за собою автоматичне припинення орендних правовідносин, тобто, вважається, що орендар має право використовувати орендоване приміщення та сплачувати орендну плату.

Крім того, Цивільним Кодексом України передбачено відповідальність за самовільну несплату орендарем плати за договором оренди. Наслідком для орендаря за несплату може стати стягнення з нього належних до сплати сум орендної плати у повному обсязі, а також застосування санкцій за прострочення зобов'язання [2].

Сума орендних платежів може бути зменшена у випадку, коли договором передбачено форс-мажорні ситуації. Перелік ситуації, які можна визнати форс-мажором й порядок визнання таких подій передбачено та затверджено в Україні на законодавчому рівні. Орендний платіж, також можна змінити або відстрочити тільки у судовому порядку [3]. Не сплачувати оренду в період обмежувальних заходів, введених державою, орендар може лише у випадку повної відсутності доступу до орендованого ним майна. Звідси можна зробити висновок, що юридично орендар має більше прав ніж орендодавець. Звісно, якщо немає уточнень у договорі оренди майна.

Отож, введення на території України карантину та наявність військового конфлікту на Сході наклало свій відбиток якщо не на всі, то, принаймні, на більшість сфер суспільного життя.

Література

1. ТимошенкоЛ.М., СімаховаА.О. Соціально-економічний розвиток і його кероване забезпечення в умовах інноваційної моделі суспільної динаміки Механізм регулювання економіки, 2015, № 1. С. 68-77.

2. Цивільний кодекс України URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

3. Постанова КМУ «Деякі питання сплати орендної плати за державне майно під час дії карантину» № 611 від 15.07.2020 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/611-2020-%D0%BF#Text..>

УДК 657.1.011.56

Мазіна О.І.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної фіскальної служби України

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПРАВА КОРИСТУВАННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

Забезпечення розвитку людини як основного ресурсу від мікро- до глобального рівня є пріоритетним у світовій практиці як основа забезпечення потенційного розвитку будь якої держави. Тим не менше, відсутність належного облікового забезпечення даного ресурсу призводить до